

PROGRAM

för utveckling av naturreservaten Velamsund och Nyckelviken

Dokumentets syfte

Ändamålet med naturreservaten Velamsund och Nyckelviken är att bidra till att säkerställa behovet av attraktiva frilufts- och rekreationsområden. Detta program anger den inriktning som kommunen vill se i områdena och kompletterar reservatsföreskrifterna för att styra, leda och koordinera de verksamheter som finns inom områdena.

Dokumentet gäller för

All verksamhet som finns inom naturreservaten Velamsund och Nyckelviken.

Nacka kommun vill bevara och möjliggöra utveckling av nuvarande aktiviteter i Velamsund och Nyckelviken samt utveckla områdena som attraktiva och välbesökta besöksmål i ett växande Nacka. Med utgångspunkt i områdenas förutsättningar och syften med bildande av reservaten bejakar kommunen de verksamheter som över åren har etablerats i reservaten. Nya verksamheter som stärker naturreservaten som besöksmål för friluftsliv och rekreation kan tillkomma under förutsättning att de kan fungera tillsammans med befintliga verksamheter.

Gemensamma utgångspunkter

Naturreservaten ska vara välkomnande och tillgängliga för alla.

Reservaten ska uppskattas och nyttjas såväl av personer som deltar i organiserade föreningsaktiviteter som de som söker stillhet och naturupplevelse under egen vandring eller motionsrunda.

Kommunikationen om verksamheter och aktiviteter inom reservaten ska utvecklas. Ömsesidig information mellan verksamheterna är en förutsättning för att skapa förtroende och samarbete mellan olika aktörer. Kommunen kan bidra med samordning och planering med ett elektroniskt bokningssystem så att krockar mellan större evenemang undviks. Kommunens förhållningssätt ska vara att förenkla och möjliggöra verksamheternas aktiviteter och utveckling. Strategiska vägval och intressekonflikter lyfts vid behov till politiken för beslut. Om intressekonflikter uppstår, t ex om markåtkomst, ska särskilt hänsyn tas till de största verksamheterna med långvariga åtaganden.

Tillgänglighet

Naturreservaten ska vara tillgängliga utifrån besökarens förutsättningar oavsett transportmedel. Kommunen ska utveckla möjligheterna till flera geografiska entréer, där olika verksamheter kan ha sin utgångspunkt. Tydlig information om vad områdena erbjuder är en del i tillgängligheten.

Karta och information om vad man kan göra inom naturreservatet är en nyckelfaktor för besökarnas möjligheter att ta till sig allt det som området erbjuder.

Utbud

Velamsund och Nyckelviken ska utifrån sina naturliga förutsättningar erbjuda mångfacetterade verksamheter. Kommersiella verksamheter som stärker rekreativa värden är ett uttalat önskemål i båda reservaten och fungerar som ett komplement till föreningsverksamheten. Kommunen bör i samverkan med reservatens aktörer presentera åtgärder för att möjliggöra viss kommersiell verksamhet som ökar attraktionen som besöksmål och som passar i natur- och kulturmiljön. För skötseln av reservaten kan det vara lämpligt att sociala företag medverkar, t ex med djurhållning och odling.

Inriktning för Velamsunds naturreservat

Velamsunds utveckling till ett än mera attraktivt och uppskattat frilufts- och rekreationsområde sker med utgångspunkt i djur- och naturupplevelser samt friluftsaktiviteter som fokuserar på rörelse och hälsa.

Förteckningen av aktiviteter nedan baseras på en genomgång av pågående verksamheter 2016. En kort inriktning för framtida utveckling beskrivs för respektive verksamhet.

- Ridning för barn, ungdomar och vuxna. Ridning ska kunna erbjudas på ridbana, i ridhus samt i naturen. Ytterligare ett ridhus behövs för att kunna möta en växande befolkning och möjliggöra separata ponny- och hästgrupper, samt för att utveckla tävlingsverksamheten. Uppmärksamma röjda rid- och vandringsstigar i naturen är viktigt för ridskolans kunder samt för andra ryttare som besöker reservatet. Nödvändiga säkerhetsavstånd kring ridskolan i gårdsområdet bör säkras, då hästarna ofta hanteras av ovana personer och barn.
- Restaurang och caféservering är en viktig faktor för ett besöksmåls attraktivitet. För att ha restaurang annat än sommartid och i december krävs att antalet besökare totalt ökar så att en servering kan gå runt ekonomiskt även vintertid på helger. Annat kommersiellt/kulturellt utbud, såsom gårdsbutik, äppelmusteri, småskalig handelsträdgård eller konsthantverk kan bidra till ökat underlag.
- Golfbanan är populär och välbesökt. På vintern nyttjas området för skidåkning. Kommunen bör vara positivt inställd för verksamhetens förslag för utveckling.
- Kommunalt driven daglig verksamhet med djurhållning finns sedan länge. De olika djurslagen som betat markerna är en viktig del i skötseln av området och bidrar till att marker hålls öppna och betade. De gamla lantraserna har också varit ett besöksmål i sig. Förslag för att bibehålla djurhållning av fler djurslag i reservatet ska utvecklas.
- Motionsverksamhet på individuell basis, i bl a motionsslinga, utegym och spår för skidåkning vintertid är populärt och lockar många. Vidareutveckling

genom exempelvis frekvent spolning och plogning av isarna samt uthyrning av skridskor är önskvärd.

- Friluftsgård med möjlighet till dusch och att äta matsäck inomhus. Kan med fördel kompletteras med enklare väderskydd i andra delar av reservatet för matsäcksättning etc.
- Badmöjligheter vid anlagd badplats i Insjön. Enklare kioskservering på sommaren är uppskattad och bör om möjligt erbjudas framöver också.
- Organiserad tävlingsverksamhet för sporter av olika slag tillåts då det är förenligt med reservatets föreskrifter. Tävlingar och andra större evenemang ska ske med hänsyn till naturen, djuren och befintliga verksamheter. Det betyder att inga större evenemang utanför anlagda vägar eller stigar bör ske april – juli. Arrenderad mark upplåts endast efter samråd med arrendatorn. Betesmark ska skyddas mot slitage när marken är känslig och betet växer till på vår och försommar. Föreningar, skolor och andra som vill nyttja reservatet ska veta förutsättningarna och tidsmässiga krocker ska undvikas genom digitalt tidbokningssystem.
- Temporär utökning av parkering vid olika evenemang är nödvändig. Om parkeringslösningar berör verksamheter eller arrenderade områden behövs samråd med berörd verksamhet.
- Hamn för fritidsbåtar och gästbryggor för besökare.
- Ovanvåningen i Magasinet som idag endast nyttjas av Naturskolan bör vara disponibel som föreningslokal för andra verksamheter i reservatet. Fågelskådare, biodlare, vandrare och hundägare är exempel på andra grupper som frekvent vistas i reservatet och ofta i organiserad form.
- Dagläger för skolungdomar.
- Kajakpaddling är en stor och uppskattad föreningsdriven verksamhet som riktar sig både till medlemmar i Boo IF och som skolaktivitet på friluftsdagar etc.

Gårdsområdets parkeringar utgör en huvudentré som kompletteras med fullvärdiga, geografiskt spridda entréer för att öka tillgången till och sprida verksamheterna inom reservatet. Varje entré ska fungera väl oavsett om besökaren kommer till fots, med cykel eller annat fordon eller med kollektiva färdmedel.

Parkområdet erbjuder förutsättningar för programverksamhet som teater och andra utomhusevenemang, vilket bör utvecklas. Tankar på en vacker vigselplats har funnits i många år, men har inte förverkligats. En sådan plats borde kunna iordningställas utan större kostnader. Vigslar sker ofta i området i samarbete med restaurangen. Marknader har ibland anordnats i området, vilket lockat många besökare. Ridtävlingar kan anordnas där marken tål det, t ex på betad öppen mark. För närvarande finns ingen drivande intressentförening som ordnar evenemang, men med fler kommersiella aktörer kan intresset återkomma.

Inriktning för Nyckelvikens naturreservat

Nyckelviken är ett stadsnära friluftsb- och rekreationsområde med utgångspunkt i 1700-talsgården och den kulturhistoriska miljön med trädgård och park.

Förteckningen av aktiviteter nedan baseras på en genomgång av pågående verksamheter 2016. Samtliga aktiviteter, såväl privata, föreningsdrivna och kommunalt finansierade, förutsätts få möjlighet att utvecklas.

- Restaurang och caféverksamhet
- Djurhållning kopplat till tidigare jordbruk med främst barn som målgrupp och för att möjliggöra bete inom reservatet
- Visningsträdgård öppen för allmänhet men också för rehabilitering och skolundervisning
- Motionsverksamhet på individuell basis, i form av motions slinga, utegym och spår för skidåkning vintertid där så är möjligt. Det vore önskvärt med något spår som är upplyst.
- Hembygds museum
- Växthusodling

Det kulturhistoriska byggnadsarvet ska bevaras och göras känt. De gamla och unika byggnaderna med deras inredning och hembygds museet ska bevaras och utvecklas. Parkområdet erbjuder förutsättningar för programverksamhet som teater och andra utomhusevenemang. Kommunen ska verka för att traditionsfirande såsom julmarknad, valborg och midsommar anordnas årligen.

Naturen, djuren, de bevarade byggnaderna, platsens historia och de stora rekreativa värdena i Nyckelviken har stor betydelse för den framväxande staden i Nacka. Möjligheterna att komma till området från olika håll, oavsett färdmedel, ska förstärkas och samordnas med den pågående stadsutvecklingen.

Styrning och samordning

Kommunstyrelsen ansvarar för den samordnade styrningen av verksamheterna inom naturreservaten. Kommunstyrelsen ska regelbundet få rapportering om utvecklingen i reservaten avseende verksamheter, avtalsfrågor etc. Strategiska vägval och större intressekonflikter ska, i de fall programmet inte ger tillräcklig vägledning, avgöras av kommunstyrelsen. Den nämnd som är reservatsförvaltare ansvarar för utvecklingen enligt reservatsföreskrifterna.

Uppföljning och utvärdering

Kommunstyrelsen ska årligen i årsbokslutet rapportera verksamhet, resultat och kvalitet.

- - -